

Próbowano imitować przecięci historyczne. Wit Stwosz podrobił pieczęć za co został napiętnowany.
Contrasigillum służyło zabezpieczeniu przenoszeniu na inne dokumenty.

Sigillum Secretum
Pieczęć nie mająca pełnej mocy.

Carentia sigilli
Brak pieczęci lub pieczęć obca. Taki brak pieczęci mógł wynikać z braku zdolności prawnych (niepełnoletność), braku majątku, lub po prostu kogoś nie było stać. Zdarzały się też przypadki losowe (zniszczenie, zgubienie).

Bulla - pieczęć wyciśnięta w metalu

Teksty pana profesora zenona

Podział na trzy grupy przedstawień na pieczęciach:

1. Reprezentacyjny
1. Pieszy - dominuje od ok. 1250 - początek rywalizacji wizerunkowej. Staje się popularniejsza, ponieważ lepiej pokazywała predyspozycje do bycia królem (dumnie stoi). Obok władcy pojawiać też mogą się elementy architektoniczne (wieże są symbolem miasta stołecznego/całego księstwa którym włada). Stoi na pierwszym planie, jest gwarantem bezpieczeństwa. Trębaczę nadają charakter muzyczny który podkreśla wyjątkowość i zwycięstwo.

2. Konny - popularna na początku, władca pokazuje się jako książę rycerz (bojowa symbolika)

3. Majestatowy - widzimy moment intronizacji (władca zasiadający)
2. Narracyjne (władca np wykonuje jakąś czynność)
1. Kultowe/dewocyjne

2. Ze sceną walki
3. Symboliczny (widzimy deponenta, ale ukrywa się pod postacią herbu)

Włócznia symbolem włóczni św. maurycego - najważniejsze insygnium królewskie
Smok to symbol szatana
Lew na pieczęciach - jeśli go pokonamy to możemy się nim posługiwać i guess. Jest on przeciwnikiem równym
U kazimierza kujawskiego pojawia się korona hełmowa
Intymne stosunki ze świętymi Leszka Czarnego

Koronacje

Obiekty zainteresowania archeologii prawnej:
Obiekty materialne - katedra
Obiekty o charakterze prawnym - insygnia
Formy rytuału - wszystkie gesty i w ogóle

Polskie ordo coronandi rozpoczyna się od warneńczyka

Przebieg rytuału sakry:
Złożenie przyrzeczenia
Aklamacja
Namaszczenie
Wręczenie insygniów
Koronacja
Intronizacja

Łokietek tworzy sobie nowe insygnie -
Od teraz trzymane pod kluczem - mieli 7 kluczy
Jedynym ocalałym przedmiotem był miecz szczerbiec

Insygnia narysował Werner i ?baciareli?

Ordo coronanid regis polonia

Najpierw chowano poprzednika, potem dopiero król się koronował (porządek ten rozpoczął się z Ludwikiem Węgierskim)

Uroczysty *ingres* (wprowadzony wraz z elekcyjnością) - władca wybrany pod warszawą musiał wjechać do warszawy po koronację.

wjazd konstancj habsburżanki

- Koron było wiele:
1. pierwszy zestaw

2. zestaw egzekwialna (pogrzebowy)

3. insygnia grobowe

4. korona homagialna

5. korona prywatna

6. korona hełmowa (podróżna - osadzona na hełmie)

7. korona wotywna (jako dar?)

Zachowana jest korona hełmowa kazimierza wielkiego którą jako wotywną przekazał dla katedry sandomierskiej
Również jego insygnia grobowe

Mamy też insygnia grobowe Jadwigi (jej drewniane berło i jabłko)
Jest też miecz ceremonialny zygmunta starego
Berło wotywne dla jasnej góry
Insygnia grobowe Batorego, Batory koronował się koroną węgierską

Korona którą zygmunnt koronował się na króla szwecji - używał jej jako prywatnej

Korona homagialna powstała jako koronacyjna jogaily
W skarbcu była jeszcze korona moskiewska (planowana koronacyjna władysława IV) - użyta jako egzekwialna zygmunta III

Jedyny zachowany komplet koronacyjny to komplet wettynów.

robienie dobrze ujętowi

Dyplomatyka

1/3 dokumentów karola wielkiego to falsyfikaty
10% dokumentów barbarosy to falsyfikaty
jean Mabillion
list/mandat - dokument doraźny

Proces powstawania dokumentów
Dyktator nadaje szatę słowną
Sigilacja - uwierzetelnienie
Metryka kornna - regest
oryginał
Falsyfikat to nie fałszerstwo
W badaniach będziemy poszukiwać oryginału.
Koncept - „brudnopis”
oblata - w księgach grodzkich znajdują się np dokumenty prywatne co nadawało im charakter publiczny
kopiariusz - księga dokumentów otrzymanych
Regest - streszczenie dokumentu dla celów naukowych
Widymat - dokument w którym twierdzi że widział oryginał i potwierdza treść poprzedniego dokumentu
Transumpt - powtórzenie dokumentu
Insert - formułka

Dokument polski

Dagome iudex
Dokument za władysława hermana
Bulle ołowiane z czasów krzywoustego
Kardynał Deusdedit -
Ex tomis - z papirusu
Skryniajusz - korporacja papieska
Dokument władysława Hermana
Dagome iudex powstał w rzymie na papirusie
Dokument władysława powstał w bambergu
W XII wieku dopiero mamy pewność że dokumenty powstały na polskich ziemiach - pierwszy był kościół.
Rycerze i inni korzystali z pamięci prawnej.
Gał anonim pisał kronikę „aby nie wyjść z wprawy” bo nie miał co robić
3 warunki:
polski wystawca
polski odbiorca (świecki)
polska kancelaria
W XIII w. pojawiają się odbiorcy świeccy. Oznacza to, że byli oni piśmienni i zdawali sobie sprawę z przewagi dokumentu. Pojawia się potrzeba kancelarii świeckich.

Kancelaria

Różne kancelarie mają różny styl.
Kancelaria - zorganizowana instytucja, której celem głównym jest dokumentacja czynności prawnych podejmowanych przez określoną władzę, w zakresie przysługujących jej uprawnień
Stały personel kancelarii - podkanclerzy, pisarz, sekretarz
Za kazimierza głównym pisarzem dokumentów był jego podkanclerzy dworski
Kancelarz był powoływany na sejmie, za zgodą senatu
Była też kancelaria pokojowa - czyli prywatna królewska - mieli ją prywatni regenci

Regenci - naczelnik kancelarii
Metrykanci - od 1538 prowadził metryki
Pisarze dekretowi - kierownik kancelarii dekretowej (od stefana batorego)

Stefan kazimierz hankiewicz - metrykant - po potopie zrobił inwentaryzację

Chronologia

Nauka o sposobach mierzenia czasu
Chronologia matematyczna
Chronologia techniczna (historyczna) -
Podstawowe jednostki to doba, miesiąc, rok
Miesiąc synodyczny trwa 29,5 dni
rok zwrotnikowy wynosi 365 dni i 5 godzin
idy - dzień po środku miesiąca (po pełni)
kalendy - pierwszy dzień miesiąca
nony - dzień pomiędzy kalendami a idami
kalendy 1
nony 5,7
idy 13,15
wypadły dni póxniej w mar mai jul oi
Pierwsza indykacja zaczęła się 3 rok pne

Paleografia

suspensja - końcówka
kontrakcja - ze środka
Przez znak specjalny
nomina sacra
Promulgacja - chęć
scilicet - mianowici

ecclesiae
z literkami p łączą się z sylaby
p z kreską nad - pre
z dolną kreską - per
per z ogonkiem - pro
et obsalute
anime
sygle - skróty do pierwszych liter

typologia pieczęci
przedstawienia narracyjne,
pieczęć pieszka ze sceną walki

Formułka dewocyjna.
Pismo kodeksowe i dyplomatyczne

relief pisma światłocień - inne grubości kresek.

Actum anno Domini M° CC septuagesimo secundo, XIII Kalendas Iunii, indictione XV
Acta sunt haec anno Domini M° C° C° LX° octavo die Lune post diem Beate Trinitatis
Anno Domini M° CC° nonagesimo in die beati Iacobi apostoli
XIII° Kalendas Marcii anno Domini M° C°C°C° VII°
In die beate Katherine, anno Domini M° CCC° vicesimo quarto
VIII Kalendas Februarii, indictione XI, regni nostri anno quinto, imperii vero primo [Henrici VII]
Datum Auinione, V Nonis Iulii, pontificatus nostri [Ioannis XXII] anno tertiodécimo
Actum Cracouie in octava beati Wincencii martiris, anno Domini M° CCC° XXX°
In crastino beati Jeronimi, anno Domini M° CCC XXX° sexto
Die dominica post octavam beati Adalberti, sub anno Nativitatis Domini M° CCC° quadregesimo primo
Feria IIII proxima post Petri et Pauli apostolorum anno Domini M° CCC° LXX quinto
Sub anno Incarnacionis Domini M° C° C° C° LXXXI° feria quinta proxima post festum sancte Dorothe virginis et martiris gloriose
Feria quarta proxima ante dominicam Letare, anno Domini M° CCC° LXXX° secundo
VIII Kalendas Novembris pontificatus domini nostri Urbani pape VI anno undécimo
Datum et actum proxima feria quarta post Epyfaniam Domini, sub anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo tercio
Feria quinta proxima ante dominicam Judica me, sub anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo sexto
Sabbato proximo post diem Assumpcionis Beate Marie Virginis Gloriose, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octavo
XIII Kalendas Augusti, potificatus nostri [Bonifacii IX] anno undécimo
Feria quinta proxima post dominicam Invocavit, anno Domini millesimo quadringentesimo secundo
Feria quarta infra octavas Corporis Cristi, anno Domini millesimo quadringentesimo 8°